

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA AGROBIOLÓGIE A POTRAVINOVÝCH
ZDROJOV**

2122181

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2011

Eva Čupová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

**FAKULTA AGROBIOLÓGIE A POTRAVINOVÝCH
ZDROJOV**

**IMPLEMENTÁCIA AGROENVIRONMENTÁLNYCH OPATRENÍ
V POĽNOHOSPODÁRSTVE**

Diplomová práca

Študijný program : Udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
Študijný odbor : Všeobecné poľnohospodárstvo (4140800)
Školiace pracovisko : Katedra Udržateľného poľnohospodárstva a herbológie
Školiteľ: Doc. Dr. Ing. Milan Macák

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Bc. Eva Čupová týmto prehlasujem, že som diplomovú prácu na tému „Implementácia agroenvironmentálnych opatrení v poľnohospodárstve“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry. Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak hore uvedené údaje, nie sú pravdivé.

V Nitre 18. apríla 2011

.....

Pod'akovanie

Touto cestou si dovoľujem poďakovať vedúcemu diplomovej práce Doc. Dr. Ing. Milanovi Macákovi za odbornú pomoc a cenné rady, ktoré mi poskytol pri vypracovaní diplomovej práce a mojej rodine za podporu počas štúdia.

Abstrakt

V predloženej diplomovej práci sme spracovali súčasnú problematiku vplyvu poľnohospodárskej činnosti na vybrané zložky ŽP pôdu, vodu, vzduch a biodiverzitu, implementáciu environmentálnej politiky do Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ vo vzťahu k zložkám ŽP. V rámci jednotlivých zložiek ŽP boli popísané ciele podopatrení – pôdoochranné, ochrana vôd, ochrana ovzdušia a klímy a ochrana biodiverzity. V tejto časti sme sa venovali aj podopatreniam životných podmienok zvierat. Cieľom dnešnej spoločnosti je zabezpečenie ochrany všetkých zložiek životného prostredia a to sa v súčasnosti uskutočňuje prostredníctvom osi 2 Zlepšenie životného prostredia a krajiny PRV 2007 – 2013 pomocou ôsmich opatrení. Slovensko je prevažne hornatá krajina s vysokým podielom málo produkčných pôd a zastúpením pôd, ktoré majú špecifické znevýhodnenia, ako skeletnaté pôdy, piesčité a zamokrené pôdy. Aby nedochádzalo k degradácii poľnohospodárskej pôdy je nutné zabezpečiť jej využívanie riadnym spôsobom a tak, aby to prispelo k zvýšeniu ekologickej stability, čo má za cieľ podpora hospodárenia v týchto znevýhodnených oblastiach a zavedenie agroenvironmentálnych platieb. Preto je finančná podpora z fondu EÚ pre realizovanie konverzie poľnohospodárskymi podnikmi opodstatnená. Poľnohospodári zapojení do systému podpôr musia dodržiavať zmluvné záväzky v rámci opatrení ako aj ustanovenia Krížového plnenia. Krížové plnenie predstavuje súhrne označenie pre plnenie Zákonných požiadaviek hospodárenia (ZPH) a Dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok (GAEC).

Kľúčové slová: poľnohospodárstvo, pôda, voda, vzduch, environmentálne opatrenia, platby, krížové plnenie, znevýhodnené oblasti

Abstract

In the presented thesis we deal with the current issues of the effect of agricultural activities on the selected environmental components, soil, water, air and biodiversity, and on the implementation of the environmental policy within the EU Common agricultural policy in relation to the environmental components. Within the individual environmental components, the goals of sub-measures, such as the protection of soil, water, air, climate and biodiversity, have been defined. In this part of the thesis we also focus on the sub-measures regarding the animal welfare. The aim of today's society is to ensure the protection of all components of the environment and it is currently carried out through the Axis 2 Improving the environment and landscape RDP 2007 – 2013 by eight measures. Slovakia is predominantly mountainous country with a high proportion of less productive land and soils that have specific disadvantages, such as skeletal, sandy and waterlogged soil. To avoid the degradation of the agricultural land, it is necessary to ensure its usage in an orderly manner and this way to contribute to an increase in ecological stability. This is the goal of the management support in these disadvantaged areas as well as the introduction of the agri-environmental payments. Therefore is the financial support from the EU fund for the implementation of the conversion by holdings justified.

Farmers involved in the support system must comply with the contractual obligations under the arrangements as well as Cross-compliance regulations. The Cross-compliance is a summary term for the fulfilment of Statutory management requirements (MIA) and Good Agricultural and Environmental Conditions (GAEC).

Key words: agriculture, land, water, air, environmental measures, payments, cross-compliance, less favourite areas

Zoznam skratiek

AEP	Agroenvironmentálne platby
BPEJ	Kód bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky
EÚ	Európska únia
EEA	Európska environmentálna agentúra
CAP	Spoločná poľnohospodárska politika EÚ
CEE	Stredná a východná Európa
ES	Európske spoločenstvo
EURO/€	Spoločná európska mena
EÚV	Územie európskeho významu
FAO	Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo
GAEC	Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky (Good Agricultural and Environmental Conditions)
GORVV	Generel ochrany a racionálneho využívania vôd
ha	Hektár
HD	Hovädzí dobytok
CHVO	Chránené vodohospodárske oblasti
km	Kilometer
KP	Križové plnenie
LFA	Znevýhodnené oblasti
LPIS	Systém identifikácie poľnohospodárskych parciel (Land Parcel Identification System)
m	Meter
m n.m.	Výška metrov nad morom
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
N	Dusík
Natura 2000	Sústava chránených území európskeho významu
NMS	Nové členské štáty EÚ
NUTS	Základná jednotka
OD	Ohrozené druhy
OP	Ochranné pásma
OSN	Organizácia spojených národov

PHO	Pásmo hygienickej ochrany
PP	Poľnohospodárska pôda
PPD	Poľnohospodárske podielnícke družstvo
PRV 2007 - 2013	Program rozvoja vidieka 2007 – 2013
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	Slovenská republika
TTP	Trvalé trávne porasty
ÚEV	Územie európskeho významu
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
VÚPOP	Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
VDJ	Veľká dobytčia jednotka
ZPH	Zákonné požiadavky hospodárenia
Z.z.	Zbierka zákonov
ŽP	Životné prostredie
WFD	Rámcová smernica o vodnej politike

Obsah

Úvod	2
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí	3
1.1 Súčasný stav a smerovanie poľnohospodárstva v SR	3
1.2 Vplyv poľnohospodárskej činnosti na vybrané zložky životného prostredia, pôdu, vodu, vzduch, biodiverzitu	5
1.2.1 Vplyv poľnohospodárskej činnosti na pôdu	6
1.2.2 Vplyv poľnohospodárskej činnosti na vodu	9
1.2.3 Vplyv poľnohospodárskej činnosti na ovzdušie	10
1.2.4 Vplyv poľnohospodárskej činnosti na biodiverzitu	11
2 Analýza implementácie environmentálnych aspektov do poľnohospodárskej praxe	13
2.1 Krížové plnenie	13
2.2 Program rozvoja vidieka SR 2007-2013	17
2.3 Poľnohospodársky znevýhodnené oblasti SR-LFA	18
2.3.1 Vymedzenie znevýhodnených oblastí	19
2.4 Implementácia environmentálnej politiky v oblasti ochrany pôdy	25
2.5 Implementácia environmentálnej politiky v oblasti ochrany vody	27
2.6 Implementácia environmentálnej politiky v oblasti ochrany ovzdušia a zmeny klímy	29
2.7 Implementácia environmentálnej politiky v oblasti zachovania a ochrany biodiverzity	31
3 Cieľ práce	39
4 Metodika práce	40
4.1 Charakteristika hodnoteného subjektu	41
4.2 Základné informácie o prírodných a klimatických podmienkach	41
4.2.1 Geomorfologické členenie územia	41
4.2.2 Geologicko-litologické pomery	41
4.2.3 Hydrologické a hydrogeologické pomery	42
4.2.4 Pôdne pomery	43
4.3 Organizačná štruktúra PPD Brezov a jeho zameranie	44
4.4 Personálne zloženie podniku	47
5 Výsledky práce a diskusia	48
5.1 Analýza súčasného stavu PPD Brezov	48
6 Záver	58
7 Použitá literatúra	61

